No. 1295 Zaterdag 24 October 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 23 October.

BLOKKADE.

Met ongeduld worden de telegrafische berichten uit Nederland te gemoet gezien. Dezer dagen kan het antwoord van President Castro op de Tweede Nota, 22 September te Caracas ontvangen, in Nederland zijn aangekomen. De beslissing, wat er nu gedaan zal worden, kon eerste dezer dagen genomen worden.

Dat gedurende een paar weken minder berichten inkwamen over de Venezolaansche quaestie, was geheel natuurlijk. Nederland heeft zijn Nota afgezonden en wacht het antwoord. In dezen tusschentijd behoeft niets verder te worden besproken. We mogen aannemen, dat de Nederlandsche Regeering van te voren heeft overwogen, wat Castro kan antwoorden en reeds heeft vastgesteld, hoe in de verschillende gevallen te handelen.

Alles wijst er op, dat Nederland niet anders verwacht dan gedwongen te zullen worden tot een krachtdadig optreden.

Een voldoende scheepsmacht werd reeds in de Caraibische zee bijeengetrokken, en spoedig zal het aantal schepen vermeerderd worden.

Algemeen wordt hier op Curaçao gehoopt, dat Nederland nu eens voor goed de verhouding van Curaçao met Venezuela afdoende zal regelen.

En dit zal wel moeilijk anders te bereiken zijn dan met geweld van wapenen. Daardoor alleen kan Nederland zijn prestige weer herwinnen, daardoor alleen weder eerbied afdwingen voor onze vlag.

Aan het *Nieuws van den Dag* schreef men uit Curaçao:

Voor hen, die den toestand in Venezuela kennen, die weten dat de politiek der tegenwoordige Venezolaansche regeering zich kenmerkt door een streven, op de minste fouten van ambtenaren, zelfs der meest bevriende naties, te letten en die tot een quaestie opblazen (al wordt van den anderen kant in den regel de meeste toegevendheid betoond,) zal het wel duidelijk zijn, dat eene „vriendschappelijke regeling" der hangende quaesties met Venezuela niet dan noodlottige gevolgen zou kunnen hebben voor Nederland. Het prestige van ons land, dat door overdreven treuzelen reeds aan het tanen is in de West, zal voor goed verdwijnen en de kolonie zal overgeleverd worden aan de willekeur der naburen.

Doch niet de kolonie en háre scheepvaart alleen zullen dan de gevolgen moeten dragen van de laksheid onzer natuur, die in onzen volksaard woont: nu de Venezolaansche regeering de ondervinding heeft opgedaan, dat zij ongestraft en willekeurig kan handelen met de Nederlandsche kolonie en hare belangen, nu zal zij zich tegen het Rijk in Europa wenden en ook dit benadeelen.

De nationale eer en de financieele belangen zoowel van het moederland als van de kolonie eischen een spoedig krachtdadig optreden.

Wij weten, dat, zoolang de strijd loopt tegen de *tegenwoordige* regeering van Venezuela, wij in de meeste (Venezolanen) onze *bondgenooten* moeten zien; doch dat, als het wapen wordt gekeerd tegen hun land zelf en tegen hunne onder den druk der regeering lijdende broeders — als de strijd dus niet ten doel heeft hunne verlossing maar hun onderdrukking, — de taak van Nederland dan moeilijker zal wezen, omdat dán ons optreden niet te rechtvaardigen zal zijn."

Aan de *Maasbode* wordt over Curaçao geschreven:

Dag aan dag worden wij in de Venezolaansche bladen, die de fonograaf van de regeering zijn, uitgedaagd, om maar te beginnen als we durven, — dat we een regeering hebben, die niet regeert, etc. Ons prestige is toch al verzwakt hier in Zuid-Amerika, door onze groote verdraagzaamheid. Als we dat alles maar laten passeeren, zonder te antwoorden met daden van kloeke kracht, dan is het met ons prestige gedaan. Halve maatregelen baten niet. Hier moet met spoed en met kracht gehandeld worden.

Moge Holland spoedig antwoorden niet met halve maatregelen, die Venezuela zouden doen denken, dat we toch niet durven. Wij verwachten antwoord in een taal van fieren moed en forsche daden, — daden, die de eer hergeven aan onze onteerde vlag, en......de welvaart aan onze kranke kolonie."

Nederland schijnt echter uitsluitend op blokkade aangewezen. Een inval in Venezuela is vrijwel onmogelijk en het vorderen van schadevergoeding vooreerst erg onpractisch.

Uit Washington schrijft men aan de *Morning Post:*

„De Amerikaansche Regeering slaat de Nederlandsche toebereidselen voor de tuchtiging van President Castro met groote belangstelling gade, en verre van eenige bezwaren in 't midden te brengen, zal ze maar al te blijde zijn een Europeesche Mogendheid te zien doen, wat zij zelf uit beweegredenen van voorzichtigheid heeft nagelaten. De Vereenigde Staten, in gemeenschap met andere [illegible]-rangs-mogendheden verlangen een duchtige bestraffing aan president Castro toe te dienen, maar evenals andere volkeren, hebben zij geen lust de kat de bel aan te binden.

Terwijl Washington Nederland gaarne altruïstisch de beleedigingen zou zien wreken door President Castro Amerika zoowel als Europa aangedaan, heerscht hier de meening, dat Nederland de handen vol zal hebben, voordat het de karwei volbrengt. Venezuela is een moeilijk land om er binnen te vallen en zijn gesteldheid maakt het betrekkelijk gemakkelijk voor een klein verdedigingsleger, een binnendringend vijandelijk leger, veel malen sterker in getal te weerstaan.

Deze militaire moeilijkheden beseft men te Washington ten volle en het is geen schennis van vertrouwen te zeggen, dat ze de voornaamste redenen waren, waarom de Regeering te Washington zoo zachtmoedig met President Castro geweest is. De expeditie, ofschoon krachtig genoeg om hem tot capitulatie te brengen, zou meer kosten aan mannen en geld, dan het Amerikaansche volk op 't tegenwoordige oogenblik er voor over heeft."

Verder weet deze Washingtonsche berichtgever van de *Morning Post* nog mede te deelen, dat de Vereenigde Staten „het vorderen, door Nederland, van een schadevergoeding zouden kunnen goedkeuren, maar daar de inkomsten van Venezuela reeds bezwaard zijn ten behoeve van Buitenlandsche Regeeringen, in overeenstemming met de beslissing van 't Haagsche Hof, zou 't vele jaren duren eer aan Nederlands vordering voldaan zou kunnen worden."

Nu, de ondervinding van 1902—1903 heeft geleerd dat met een blokkade nog wel iets van Venezuela is gedaan te krijgen, mits de nakoming der afgedwongen beloften door de Vereenigde Staten en de belanghebbende Europeesche Mogendheden blijft gewaarborgd.

Uit de Burgeroorloogen in Venezuela.

DOOR

Dr. G. VAN EIJSSELSTEIN,

Officier van Gez. 1e. kl. K. N. Marine.

Hr. Ms. Korvet „*Sommelsdijk*" kwam 24 October 1899 te *Puerto Cabello* aan, de eenige plaats in *Venezuela*, waar het gezag van den verjaagden president Andrade nog werd verdedigd door den generaal Paredes. Aangezien juist in deze dagen tegen den triumpheerenden Castro eene nieuwe revolutie was uitgebroken onder Hernandez, scheen het mogelijk dat Paredes met zijne 600 getrouwen het te *Puerto Cabello*, dat thans als een staatje in den staat moest worden beschouwd, zou kunnen uithouden tegen de 2000 man belegeringstroepen, die inmiddels de partij van Hernandez hadden gekozen.

Op een der eerste dagen van November kreeg generaal Paredes van den verdreven president Andrade bericht, dat hij den toch hopeloozen tegenstand moest staken, daar het arme *Puerto Cabello* te zeer leed onder de door den oorlog teweeggebrachte malaise. Hierop knoopte Paredes onderhandelingen aan met Castro, maar bemerkende, dat diens gezanten hem trachtten te bedriegen, nam hij één van hen gevangen, joeg de anderen weg en zeide nu zelf naar het Presidentschap te zullen gaan dingen. De troepen van Castro belegerden nu de stad, op hunne beurt bedreigd door die van Hernandez en in den morgen van 11 November had de van te voren aangekondigde aanval plaats van land- en zeezijde, die een einde zou maken aan het kortstondig bestuur van Paredes. Den vorigen avond was aan de vreemdelingen bericht, dat zij op de oorlogsschepen konden worden opgenomen.

Ongeveer te middernacht begon het vuren, dat langzamerhand in hevigheid toenam en tegen half 4 overging in een onafgebroken geknetter van geweerschoten, door ratelende salvo's van geweervuur en doffe slagen van het veldgeschut nu en dan overstemd, terwijl het kanongebulder van de forten *Vigia* en *Libertador* zich bij regelmatige tusschenpoozen liet hooren. Vuurvlammen wezen in het nachtelijk duister de posities aan der strijdvoerende partijen, terwijl helflikkerende meteoren, baan brekende door de dikke duisternis, er toe bijdroegen om het fantastische van het helsche schouwspel te voltooien. Toen de dageraad aanbrak, was het smalle dal, waarin *Puerto Cabello* gelegen is, in een zware rookwolk gehuld.

Het stadje ligt op een schiereiland, thans door eene reeks van versterkingen van het vaste land gescheiden. Eenige houten uitkijktorens, een half voltooide kerk en enkele hoogopgetrokken gebouwen, door Paredes duchtig versterkt met zandzakken en balken van ijzerhout, bestreken het geheele dal buiten de stad en de heuvelhellingen. Prikkeldraadversperringen, tegen nachtelijken overval voorzien van daarin gehangene schellen, versperden alle toegangen. Tegen de westzijde der stad, vooruitspringende in het water, ligt *Libertador*, een oude Spaansche versterking met dikke steenen muren; oostelijk bekroont het fort *Vigia* als een onneembaar arendsnest de kruin van een hoogte van 520 voet.

Aan de richting der aan de geweerloopen ontsnappende rookwolkjes zagen wij, dat de havelooze benden van Paredes wakker stand hielden tegen de troepen van Castro, die omstreeks half 10 een eindweegs terugtrokken, zonder eenige versterking te hebben veroverd. Van fort *Vigia* werden zij nog onophoudelijk moorddadig bestookt met kanon- en geweervuur.

Tegen 10 uur kwam de Venezolaansche vloot opdagen, vijf schepen sterk, die blijkbaar zich verlaat had. Zij zette op grooten afstand van de stad landingstroepen aan den wal, hield zich buiten het bereik der stukken van de forten, nu en dan terugwijkende voor granaten uit *Vigia*, maar bombardeerde van 10 tot 12 uur *Libertador* en ook de stad, zooals uit de hoogopstijgende rookkolommen der springende granaten te zien was. In de stad werd de strijd nog met matige kracht voortgezet tot 's middags 4 uur, toen het vuren geheel ophield.

Den volgenden morgen gaf Paredes zich over.

Wij vernamen, dat het bombardement van de vloot vele burgers had gedeerd, maar niet de soldaten van Paredes, van wie in het geheel slechts 6 gedood en 35 gewond waren, terwijl de troepen van Castro 70 dooden en 500 gewonden telden. Paredes, die zelf tot drie maal toe met de sabel in de vuist zijne soldaten was voorgegaan om verlorene stellingen te herwinnen, de laatste maal slechts gevolgd door 8 man, die zich eerst door gebed tot den dood hadden bereid, was op 5 plaatsen gewond en uitgeput, terwijl zijn munitie, 40,000 geweerpatronen, verschoten was. Daarom had hij zijnen manschappen geraden om 4 uur de geweren weg te werpen en een goed heenkomen te zoeken. Zelf trok hij zich terug in *Libertador*, van waar hij hoopte in den nacht naar de *Sommelsdijk* te kunnen ontsnappen, maar waar hij zich, toen deze hoop ijdel bleek, den volgenden morgen overgaf.

De vreemde oorlogsschepen ankerden nu weder onmiddellijk vóór de stad en aanstonds spoedden wij ons naar den wal, waar ik de beide artsen van de „*Stosch*", Drs. Kraemer en Masmann ontmoette, die een aantal verplegers en overvloed van alle benoodigdheden bij zich hadden. Gezamenlijk richtten wij eene ambulance in het stedelijk hospitaal in.

De Engelsche en Amerikaansche collega's van *Pearl* en *Detroit* werkten samen in een anderen vleugel van dit gebouw. De eerste gewonde, die bij ons werd binnengedragen, was eene bejaarde vrouw, wier beide schouders door een springende granaat waren opengereten; ook de huid en de spieren van den rug waren over de uitgebreidheid van een handpalm uiteengescheurd. Tot in het linker schoudergewricht stak een stuk hard hout ter grootte van een lucifersdoosje, vastgekleefd in de weefsels.

Na toilet van de wonden werd een stevig verband aangelegd; aan exarticulatie van beide nabij het gewricht gebrokene armen viel niet te denken.

De tweede die werd binnengebracht, was eveneens een oud moedertje, met een verscheurd onderbeen. In den voet, slechts even aan de oppervlakte uitstekende, zat een groote granaatscherf.

Dan volgde een jeugdig strijder, Franschman van geboorte, met gecompliceerde breuk van het onderbeen, waar dikke verschroeide spiermassa's uit de wond puilden. Hij smeekte zijn been te mogen behouden en werd dan ook voorloopig conservatief behandeld.

Vervolgens een gansche reeks van gekwetste soldaten van Castro, de meesten met gecompliceerde fractuur van eene extremiteit. Van twee jeugdige krijgers was de geheele wang met stukken kaak weggereten. Bij een ouden man met een schot in de borst, die zeer klaagde over een pijnlijk plekje onder de linker spina scapulae en op operatie aandrong, werd, hoewel een hard lichaam niet duidelijk daar te voelen was, op de aangeduide plaats eene incisie gedaan en het projectiel ook werkelijk gevonden en verwijderd. Hij liet zich daarna zeer tevreden nederleggen, zich minder verontrustende over het ophoesten van bloed. Toen er een oogenblik van verademing kwam, begaf ik mij met den stabsarzt Dr. Kraemer naar generaal Paredes, die in het Deensche consulaat was opgenomen, gewond aan schedel, rechter oog, linker wang, borst en rug en naar generaal Wiedemann, een der beste legeraanvoerders van Castro, die de partijgangers van Hernandez, toen deze de troepen van Castro in den rug aanvielen, in een hinderlaag had doen vallen en verslagen, maar daarbij een contourschot over den rug kreeg. Wij hadden het genoegen deze beide dapperen omtrent den aard hunner verwondingen gerust te kunnen stellen.

Daarna keerden wij terug naar het hospitaal.

Dezelfde tooneelen, die des morgens ons oog onaangenaam hadden getroffen, herhaalden zich nu. Nog lag onder een der barricades het lijk van een soldaat, gezwollen, met zwermen vliegen bedekt, de lucht in de druk begane straat verpestend. In een nauwe steeg een doorschoten paard, verstijfd, den doortocht versperrende. Overal bloed en verwoesting. In lompen gehulde overwinnaars, trotsch rondstappende, ons, die in uniform waren, brutaal in den weg tredende, lachende om booze woorden en blikken. Op de pleinen schoolden zij samen, aangehaald door en stoeiende met in buitgemaakte zijden kleedjes gestokene joelende en dansende soldatenmeiden. Over het lot hunner minder gelukkige kameraden, die nog ten getale van 240 zwaargewond buiten de stad lagen, aan alles gebrek lijdende, bekreunden zij zich niet in het minst. Het was een Duitscher, die zich inspande om althans eenig drinken en voedsel bijeen te halen, en naar buiten te doen brengen voor deze rampzaligen.

De lichtgewonden zorgden er wel voor de stad binnen te komen en lieten zich in de apotheken en ook op straat door kwakzalvers de wonden bepleisteren, te midden van groepjes nieuwsgierigen.

In enkele opengebroken en leeggeplunderde huizen waren gewonde soldaten van Paredes bijeengekropen, om onverpleegd en onverzorgd grootendeels om te komen.

En in menig thans nog hermetisch gesloten huis, bij het bombardement van de schepen getroffen, moeten treurige tooneelen zijn afgespeeld.

Wij verrichtten in het Hospitaal hetgeen daar nog te doen was totdat ook de laatst ingekomen patiënt geholpen was en de snel invallende duisternis ons dwong het werk te staken, begaven wij ons naar boord terug.

Dienzelfden avond stoomden de *Pearl* en *Detroit* van de ree en den volgenden morgen om 5 uur lichtte ook de *Sommelsdijk* het anker en wendde den steven naar Curaçao. De *Stosch* bleef nog gedurende eene week te Puerto Cabello.

Toen kort daarna de *Stosch* een bezoek bracht aan Curaçao, vernam ik van Dr. Kraemer het volgende:

De door de beide ambulances op 12 Nov. behandelde gekwetsten, ten getale van 80, waren door hem getransporteerd naar een gesticht van liefdadigheid, aangezien in het Hospitaal eenvoudig niet naar de menschen omgezien werd. Eene collecte a|b *Stosch* voorzag tijdelijk in de behoeften. Op den derden dag bleek, dat er één ontbrak. Een boodschapper, naar het Hospitaal gezonden, bracht tot antwoord, dat dáár nu niemand meer zijn kon en dat de zalen gesloten waren. Eenige verplegers, tot nader onderzoek uitgezonden, vonden den man achter een stapel te hoop geworpene tafels en banken, stervend van dorst. De hulp kwam nog tijdig. Verder deelde hij mede, dat alle door ons dien dag verzorgde gewonden zonder uitzondering op goeden weg van genezing waren, ook zelfs het oude vrouwtje met gebroken humeri en tot in het gewricht opengescheurde schouders. Slechts ééne na-operatie was noodig gebleken en wel bij den jeugdigen Franschman, waar amputatie van het onderbeen had plaats gehad op den derden dag met uitstekend gevolg. Een jong meisje van 17 jaar en eene vrouw, in de Eng-Amerik. afdeeling, elk een voet weggenomen wegens granaat-verwonding, waren uit den chloroformslaap maar ten halve bijgekomen en den volgenden dag gestorven.

Het schijnt mij niet ondienstig hier opnieuw de aandacht op te vestigen, hoe wenschelijk het is om in omstandigheden als boven beschreven, zoo conservatief mogelijk te handelen. De antiseptische wondbehandeling (van asepsis kan in gevallen als deze moeilijk sprake zijn) levert bij deze uitgebreide verwondingen de schoonste resultaten, indien de gelegenheid tot absorptie van wondsecreten in het verband slechts ruim gelaten wordt. Bovendien is het weerstandsvermogen der

tropenbewoners, getuige onze bejaarde patiënte, ongeloofelijk. Het staat vast, dat bij hen, die na verlerlei ontbering (de soldaten van Castro b.v. hadden in 2 dagen bijna niets te eten gehad), na vermoeiende marschen en gevechten onder langdurige soms heftige gemoedsbeweging, zwaarverwond zijn en veel bloed hebben verloren, eene operatie juist gemakkelijk de druppel kan worden, die den emmer doet overloopen. Bij het „de operatie gelukt.......de patiënt bezweken" geeft het woord „shock" meer verklaring dan voldoening. En eene naoperatie, wanneer de patiënt na enkele dagen tot rust is gekomen, blijft immers mogelijk. De ervaring door mij opgedaan in 1894 ter kust van *Atjeh* bij een krachtig gebouwden fuselier met versplinterden humerus, die zeer veel bloed had verloren, waar de exarticulatio humeri glad verliep, maar de lijder nauwelijks uit de narcose ontwaakte om aan shock te sterven, op dezelfde wijze als de beide patiënten der Engelsche en Amerikaansche collegae, is mij een les geweest om de conservatieve methode door te voeren zooveer als maar eenigszins mogelijk is. Na het te Puerto Cabello doorleefde heeft deze overtuiging bij mij nog aan kracht gewonnen.

Het geëxalteerd zijn der gewonden heeft aan de andere zijde tot nuttig effect, dat men op het slagveld en niet al te lang daarna, pijnstillende middelen kan ontberen.

Dit moge eenigszins barbaarsch klinken, maar het is dit in werkelijkheid niet. Cito, tuto gaan hier boven jucunde. Men bedenke toch dat, waar velen om het zeerst onmiddellijk hulp behoeven, allen het meest gebaat zijn bij spoedigen voortgang van zaken. En een feit is het, meermalen door mij waargenomen, dat dezelfde man, die onder gewone omstandigheden in zwijm valt bij een prik in een furunkeltje, na een gevecht, vooral indien dit met succès werd bekroond, geen pijn schijnt te gevoelen onder excisie van een projectiel of wondtoilet en repositie bij eene gecompliceerde fractuur. Welk een onschatbaar voordeel is het, dat hij daarna niet gekweld wordt door de naweeën en de nabehandeling eener narcose en dat hij honger en, dorst, die meestal niet gering zijn, mag stillen! Een weinig pijn (de uiting daarvan althans is onder deze omstandigheden bijna nihil) weegt niet op tegen het gevaar en den last voor den patiënt, het tijdroovende voor den operateur en het met ieder uur slechter worden der kansen voor hen, die nog op hulp wachten.

Ned. Milit. Geneesk. Tijdschrift.

Met Hr. Ms. „Heemskerck" naar de West.

Men schrijft aan „De Nieuwe Ct." van boord van Hr. Ms. „Heemskerck" uit Ponta Delgada, 18 Augustus 1908:

Onder den toeloop van een groote enthousiaste menigte vertrokken we Dinsdag 11 Augustus jl. te ongeveer 1½ uur nm. de haven van Nieuwediep met bestemming naar West-Indië.

Reeds dagen voor ons vertrek kwamen aan boord van Hr. Ms. wachtschip te Willemsoord zeer vele verzoeken in om een plaatsing aan boord van Hr. Ms. „Heemskerck", waaraan echter voor het meerendeel geen gevolg kon worden gegeven, daar toen onze bemanning nagenoeg compleet was.

De reis werd onder de gunstigste auspiciën aanvaard, als prachtig weer met rijzenden barometer, betrekkelijk kalme zee en, last not least, een goeden geest aan boord.

Des namiddags te vijf uur hadden wij de hooge eer een draadloos telegram te ontvangen van H. M. de Koningin, waarin H. M. den commandant, état-major en équipage een goede reis naar West-Indië toe wenschte, waarvan met alle hens voor den boeg voorlezing werd gedaan en waarvoor door den commandant namens allen eerbiedig bedankt werd.

Tot dicht bij Wight bleven we in draadlooze verbinding met Scheveningen, nl. tot op een afstand van 340 K.M. Daarna hield dit op, voornamelijk tengevolge van stroomingen door de vele draadlooze stations op de Engelsche kust.

De reis werd verder met zeldzaam mooi weer en kalme zee voortgezet, dit laatste zelfs zoo zeer, dat we op de Gronden niet de minste oceaandeining hadden, zeer zeker een weinig voorkomend feit.

Thans werd de reis, afgescheiden van verschillende exercitiën en oefeningen op allerlei gebied, benut tot de bepaling van de meest economische vaart van het schip, m. a. w. tot vaststelling van die vaartsnelheid met welke in verband met den aanwezigen kolenvoorraad de grootste afstand kon worden afgelegd, waarvan het resultaat was een vaart van 9½ mijl.

Nadat we bij Startpoint koers veranderd hadden op de Azoren, waren we spoedig voor geruimen tijd geheel voor onszelf aangewezen, met niets dan lucht en water om ons heen, een toestand, welke nimmer faalt op den zeeman zijn eigenaardige bekoring uit te oefenen.

Des avonds om half zes, na afloop van het z. g. theewater (den avondmaaltijd) werden toen beurtelings de verschillende rollen, als alarmrol, verlaatrol of sluitrol enz. uitgevoerd, waarna de équipage zich tot donker vermaakte met gymnastische spelen, schermen, revolverschieten en flobertschieten met de kanonnen op het beweegbaar doel, voor welke laatste oefening vooral steeds groote liefhebberij was.

Hierbij wordt een flobertbuks aan het kanon bevestigd, evenwijdig met de zielas, terwijl men de richt- en afvuurmiddelen van het kanon gebruikt op een schijf, welke gelijkmatig horizontaal heen en weder bewogen wordt met een snelheid, ten opzichte van het kanon in werkelijkheid overeenkomende met de aangenomen vaartsnelheid van eenig schip. Alzoo een bijzondere oefening tevens.

Zondag 16 Augustus werd ten 9,30 v. m. de gebruikelijke godsdienstoefening gehouden, waarbij onze commandant zelfs als voorganger optrad.

's Avonds van den 16en Augustus werd de vaart vermeerderd tot ruim 12 mijlen, ten einde nog den volgenden dag op Ponta Delgada te kunnen komen. 's Middags van den 17en Augustus kregen we voor het eerst zicht van land en liet denzelfden middag ten 6 ure het anker ter reede van Ponta Delgada vallen, met het voornemen om den volgenden dag, na den kolenvoorraad te hebben aangevuld, de reis naar West-Indië voort te zetten.

Het tweede gedeelte der reis kenmerkte zich, evenals het eerste, door voortdurend mooi weer en kalme zee, zoodat al gauw na ons vertrek uit Ponta Delgada de aanvankelijke vaart van 10 mijlen opgevoerd werd tot 12 mijl, teneinde zoo spoedig mogelijk te Curaçao te komen, met als gevolg dan ook, dat we reeds den 28sten Augustus, des namiddags te 5 uur, aldaar aankwamen, na aldus de reis van Nieuwediep naar Curaçao in 17 dagen en 3 uur te hebben gedaan. Zeer zeker een snelle reis, welke dan ook tot de vlugste behoort, tot nu toe door onze schepen gemaakt, waarvan de waarde nog verhoogd wordt door het feit, dat dit schip gebouwd is voor binnenlandsche defensie met geringe kolenberging.

De hoofdstad van het eiland Curaçao, Willemstad, wordt, zooals velen bekend zal zijn, in tweeën gedeeld door een prachtige breede haven, welke eindigt in een betrekkelijk groot meer, het Schottegat genaamd, dat een uitstekende ankerplaats voor groote schepen aanbiedt, terwijl een lange vlotbrug de communicatie tusschen de beide deelen van Willemstad onderhoudt.

Bij het binnenstoomen van deze haven naar het Schottegat, onder het wisselen der voorgeschreven saluten met den wal en met Hr. Ms. Gelderland, stond op de beide oevers een ontzaglijke menigte saamgestroomd, welke door het wuiven met Nederlandsche- en oranjevlaggen en met hoeden en doeken, vergezeld van hoera-geroep ons kenbaar maakte, dat Hr. Ms. „Heemskerck" hier een met ongeduld verbeide en welkome gast was, welk enthousiasme op sommige oogenblikken zulke afmetingen aannam, dat het was of onze komst aldaar de plaats van een langdurig en smartelijk beleg verlost had; zoo hoorde ik o. a. een der matrozen zeggen: „het lijkt wel Leiden's ontzet."

Omtrent de aankomst van de *Heemskerck* wordt van het eiland aan de *N. R. Ct.* geschreven;

Eindelijk, Vrijdagmorgen, kregen we zicht van Bonaire, en waren we op het terrein van onze bestemming. Wat de toekomst brengen zou?

We hadden na 11 Augustus niets meer vernomen, een laatste groet uit het vaderland was voor ons een draadloos telegram namens H. M. de Koningin, ons voorspoed wenschende bij de taak, die ons zal worden opgedragen. Na de vele bewijzen van belangstelling, in den Helder reeds ondervonden, was dit onmiddellijk aan de equipage bekend gemaakte telegram een laatste aansporing om getrouw te volbrengen, wat Vorstin en Vaderland van ons zouden eischen.

Daar zagen wij dus de eilanden, die zulke ernstige tijden doormaken. De eerste indruk was al dadelijk geschikt om de optimisten tot voorzichtigheid te stemmen. Hoe droog en dor was dit alles, hoe sprak de eerste aanblik reeds van watergebrek en daarmee gepaard gaande onvruchtbaarheid.

De Zuidkust van Bonaire deed velen denken aan Texel, van den Helder af gezien, vooral aan de Hors, waar de granaten van ons geschut geen boompje zelfs kunnen beschadigen.

Een paar uur daarna Curaçao, hooger, met forsche rotsen, maar niet minder kaal. En toen midden in deze rotsenkust, de eerste teekenen van Willemstad. Weldra werd het waterfort kenbaar, en verraadden masten en vlaggen de aanwezigheid van schepen. Een saluut aan het gouvernement, de loods aan boord, en wij stoomden den toegang tot het Schottegat binnen, dwars door de hoofdplaats Willemstad. De seinposten hadden onze komst reeds gemeld, doch werden nauwelijks geloofd, daar men ons nog niet verwachtte. Maar toch was men op tijd klaar, de muziek zette het volkslied in, en statig gleed het krachtige schip, met de goed kenbare zware geschuttorens, langs de kaden, waar de bevolking in een wild gejuich uitbarstte, grooter enthousiasme dan men hier gewoonlijk hoort. Langs de *Gelderland* heenvarende werd het Schottegat bereikt, een van de prachtigste havens van geheel Midden-America, en in 17 dagen en 3 uur was de reis volbracht.

Er wachtte ons ook hier niet veel nieuws,

Voorloopig blijven beide schepen hier liggen; morgen zal de verjaardag van H. M. de Koningin met grooten luister gevierd worden. Geheel is men hier ten zeerste aan Holland en het Vorstenhuis; wij wisten het en ontwaarden dit ook in alles reeds den eersten dag van ons verblijf hier.

Alle handel met Venezuela staat volkomen stil, de levensmiddelen worden steeds duurder, het water is schaarsch als altijd, de toekomst is donker voor deze bevolking, voor welke „draagkracht" een onbekend begrip is.

In het juichen van al deze menschen, was een gevoel van verlichting te bespeuren. Men wist zich nu veiliger, met twee groote schepen; Nederland, waarvan zij toch een deel uitmaken, gaf nu blijk het ernstig te meenen, met de bescherming van zijn onderdanen hier. En de toestand, zooals die nu is, kan ook onmogelijk zoo blijven.

Hoe die veranderen zal, ja, dat weten we nu nog niet, maar daarover denken de armsten onder de bevolking ook niet. De vorstelijke gift van de koningin voor de noodlijdende bevolking, kwam zeer zeker op het juiste oogenblik; den 31sten, als voor één dag alle zorgen worden vergeten, zal dubbel welgemeend de verjaardag van de geliefde Vorstin gevierd worden. Meer dan ooit, wordt in deze dagen een band gevormd tusschen deze eilanden en het moederland, waaraan deze bevolking zoo innig is gehecht.

CASTRO

In den *Lokal-Anzeiger* van 4 Sept. verdedigde een Venezolaansch diplomaat president Castro en diens regeering. Daarop schrijft nu de voormalige Venezolaansche consul Luis Paredes, die zich een tegenstander van Castro's politiek noemt, aan dat blad o.a:

„De opmerkingen van den Venezolaanschen diplomaat verliezen veel van hun gewicht, als men bedenkt, hoe Castro de geschillen verscherpt en tot uiterste gebracht heeft. Zoo heeft hij zich zelf de uitoefening van de concessie der Amerikaansche asfalt-maatschappijen, die hij in Venezuela had onteigend, toebedeeld; hij zelf heeft gemaakt, dat een Noord-Amerikaansch schip in de haven van Puerto Cabello vastgehouden werd; hij heeft bewerkt, dat alle arbeiders die Nederlandsche onderdanen waren uit Venezuela werden verjaagd; hij liet een Nederlandsch schip in een Venezolaansche haven brengen en uitplunderen; op hem alleen is het terug te brengen, dat de zeevaart tusschen Venezuela en Curaçao werd verboden, waardoor de handel der Nederlandsche kolonie zeer benadeeld is.

„Het verlangen van Castro, dat de bezwaren van de onderdanen der beleedigde mogendheden aan de gewone rechtbanken van het land zullen worden voorgelegd, is reeds een uittarting. Die rechtbanken zijn niets anders dan voltrekkers van Castro's wil.

„De Venezolaansche diplomaat beweert, dat alle moeilijkheden, waarmede Castro heeft te kampen, hierin hun oorsprong hebben, dat hij niet duldt dat vreemdelingen Venezuela uitmergelen. Zeker! Hij wil daar heelemaal alleen voor zorgen. Uit de Bermuda-asfalt-maatschappij trekt Castro bijna alleen met een paar makkers alle voordeel; zoo ook uit andere ondernemingen, die vroeger in andere handen waren, b.v. de Compania de la Navegacion del Orinoco.

„Maar dat alles is niet voldoende om de hebzucht van den man, wiens vermogen nu, in het voorbijgegaan gezegd, op ruim honderd millioen mark wordt geschat, te bevredigen. Tot zijn eenig en uitsluitend voordeel heeft hij alle eenigszins belangrijke verbruiksartikelen gemonopoliseerd! Het heeft weinig gescheeld of een dergelijke monopolie-zaak had tot een oorlog met Columbië geleid. De riviervaart tusschen Columbië en Venezuela heeft hij verboden, opdat het vervoer alleen aan den spoorweg Gran Ferrocarril del Tachira zou komen. Dien spoorweg heeft hij met 's lands geld aangelegd; de dividenden steekt hij echter in eigen zak.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Woensdag, 21 October ll., op den feestdag van de H. Ursula en Gezellinnen, was het groot feest in het St. Elizabethsgasthuis. Niet slechts werd het patroonfeest der Weleerw. Moeder Overste, Moeder URSULINE, gevierd, maar vooral het gouden jubilé van twee harer Gezellinnen, de Eerw. Zusters ANNA en ELIZABETH.

Gedurende de meer dan vijftig jaar, dat het Hospitaal op Curaçao bestaat, heeft nog nooit een der Eerw. Zusters het gouden feest harer professie mogen vieren. Op plechtige wijze werd daarom Woensdag het gouden jubilé der kleeding van de Eerw. Zuster ANNA en het 40 jarig jubilé der professie van de Eerw. Zuster ELIZABETH gevierd.

De Zeereerw. Pastoor JAC. VAN BAARS, rector van het St. Elizabethsgasthuis droeg 's ochtends in de keurig versierde kapel de H. Mis van dankzegging op. De beide Jubilaressen werden met kroon en staf begiftigd. Des middags was er weder Lof en verder werd de geheele dag door zieken en verpleegsters zoo feestelijk mogelijk doorgebracht.

Dit jubilé had nog een bizondere beteekenis, omdat beide feestelingen dochters van Curaçao waren. De Eerw. Zuster ANNA, Mejuffrouw PAULINA LEON, werd alhier geboren op 30 Januari 1832, en de Eerw. Zuster ELIZABETH, Mejuffrouw JOSEFINA SCHERMER, op 2 Februari 1845.

Van harte hopen wij, dat zij nog lang haar verborgen, maar rijk begenadigd leven mogen voortzetten te midden van hare dierbare zieken, veel goed mogen doen aan den lijdenden evenmensch, en veel verdiensten verzamelen voor zich zelf tot Gods meerder eer en glorie.

* * *

De kerkelijke feesten zijn nog niet van de lucht. Ook op Aruba en Bonaire is Woensdag ll. feestgevierd. De Eerw. Zusters M. JEROENA en M. LYBIA vierden het zilveren feest harer professie. De twee Gezusters APOLONIA en ADRIANA L'AMI werden in Nederland te Roelofarendsveen geboren, de eerste in 1854, de tweede in 1858. Op denzelfden dag, 21 October 1883, legden zij te samen hare H. religieuze Geloften af in het klooster te Roozendaal en vertrokken beiden naar Curaçao. De gehoorzaamheid scheidde de twee Gezusters en zond haar naar verschillende scholen in de Missie. Ook haar zilveren jubilé vierden zij gescheiden van elkander, Sr. JEROENA op Sta. Cruz, (Aruba) Sr. LYBIA op Rincon, Bonaire.

Ook deze Eerw. Jubilaressen wenschen wij van harte Gods rijkste en mildste zegeningen voor tijd en eeuwigheid.

De „Curaçaosche Maatschappij."

De „Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij" hield Maandagavond haar jaarlijksche vergadering.

Daar de Voorzitter, de Heer H. H. R. CHAPMAN aan de beurt van aftreden was, wilde ZEd., nu de Maatschappij vijf jaar had gewerkt, een terugblik werpen over hare werkzaamheden. Die werkzaamheden waren, volgens den Voorzitter, vele en vruchtbare.

Een der voornaamste vruchten was wel, volgens Spreker, het gestadig toenemen der algemeene belangstelling in den landbouw, van Regeering en Koloniaal Bestuur, maar ook van de particulieren. Vroeger was het bedrijf in minachting, thans in eere.

De heer CHAPMAN toonde zich in deze redevoering een bandig advokaat, of hij echter het pleit zal winnen, en twijfelaars en tegenstanders heeft overtuigd, moeten wij nog afwachten.

Gelijk alle jaarvergaderingen, werd ook deze zeer slecht bezocht en sprak de Voorzitter slechts voor een 15 tal leden.

Bij de verkiezing der aftredende Bestuursleden werden de Voorzitter en de Secretaris, de Heer G. B. DUSSEL herkozen.

Op voorstel van den Voorzitter om een dekhengst te laten uitkomen werd een Commissie benoemd van deskundigen om te onderzoeken welk ras het beste geschikt zal wezen voor Curaçao.

De Tentoonstellingscommissie, verleden jaar benoemd, was nog niet klaar kunnen komen met haar voorbereidselen, maar in principe is aangenomen in het voorjaar van 1909 een tentoonstelling te houden, voornamelijk ten doel hebbende om de resultaten na te gaan der fokgeiten, die reeds gedurende eenige jaren geregeld door de Maatschappij waren ingevoerd en ter beschikking gesteld voor de Leden.

Juist omdat deze tentoonstelling zeer beperkt wezen zal en uitsluitend voor een bepaald doel gehouden zal worden, stelt de Voorzitter zich daarvan zeer veel succes voor.

Na verschillende gedachtenwisseling met de Leden sloot de Voorzitter de Vergadering.

Hoedenindustrie.

Uit 't Jaarverslag der „Cur. Maatij" vinden wij hieromtrent het volgende vermeld.

Het jaar 1907 eischte van de Maatschappij wederom groote opofferingen ten behoeve van de bevordering der Curaçaosche Panamahoeden-industrie. De bevordering dezer industrie, het doen aanleeren van de kunst om fijne stroohoeden te maken, meende de Maatschappij krachtig te moeten doorzetten, omdat het hier betreft een voornaam bestaansmiddel voor een groot deel der bevolking en de Curaçaosche Panama's thans meer en meer in 't Buitenland bekend raken.

Deze bemoeiingen kostten de Maatschappij evenwel veel. De kosten der bevordering van de vlechtindustrie, uitgegeven ten behoeve der verschillende vlechtcursussen, hier en op de andere eilanden, beliepen over 1907 totaal: f. 2510,04.

Over 1907 werden door de Maatschappij in stand gehouden drie cursussen in 't fijn vlechten van hoeden t. w. op Curaçao: een aan de Overzijde en een op Pietermaai, en een Cursus op Saba, terwijl de Cursus op Bonaire werd gesubsidiëerd.

De Cursus Curaçao Overzijde stond onder leiding van den Heer H. H. R. Chapman, Voorzitter der Maatschappij, terwijl het onderwijs werd gegeven door twee onderwijzeressen.

De Cursus Pietermaai werd geleid door den Heer H. J. C. Henriquez, Lid van 't Bestuur van de Maatschappij. Het onderwijs aan dezen Cursus werd aanvankelijk gegeven door twee onderwijzeressen, doch door het vertrek van een dezer naar Saba, teneinde het onderwijs aan den aldaar opgerichten cursus te geven, bleef er voor den Cursus Pietermaai éene onderwijzeres beschikbaar.

De gesubs. Cursus te Bonaire werd in 't leven geroepen en in stand gehouden door den Raad van Politie aldaar en het onderwijs gegeven door eene der oud-leerlingen van den Cursus Curaçao-Overzijde.

De Cursus Saba stond onder leiding van den Gezaghebber aldaar en het onderwijs werd gegeven door de zooeven genoemde door de Maatschappij uitgezonden onderwijzeres.

CURSUS, CURAÇAO, OVERZIJDE.

Het aantal deelneemsters bleef doorloopend groot en steeg zelfs tot 91, toen de Maatschappij, naar aanleiding van een op de laatste algemeene Vergadering van Leden der Maatschappij genomen besluit, er toe overgegaan was alle hoeden van de Cursussen op te koopen om deze met een kleine winst van de hand te doen, ten einde er toe te komen, dat de Cursussen zich zelf konden bedruipen.

De prijzen der hoeden door de Maatschappij afgeleverd, bij welke aflevering de Maatschappij zeer gesteund werd door den Heer R. de Lannoy, alhier, variëerden tusschen f. 8.50 en f. 4.50. Een groote afnemer in 't Buitenland was Oostenrijk.

Toen de Cursus werkte met 91 leerlingen werden er ± 50 hoeden per week afgeleverd.

In Januari 1908 moest de Curaçaosche Maatschappij door de inmiddels ingetreden malaise in 't Buitenland, of misschien ook door andere oorzaken, welke de vraag naar fijne hoeden sterk deden afnemen, den aankoop gedeeltelijk staken.

Hierdoor moesten dertig deelneemsters, die den Cursus reeds eerder hadden doorloopen, worden bedankt en bleven er 61 leerlingen over, waarmede werd voortgegaan.

In den laatsten tijd begint de vraag weer wat grooter te worden.

De Maatschappij is intusschen voortgegaan met het verkoopen der hoeden van de leerlingen, die niet moesten worden afgedankt.

De vorderingen der leerlingen waren over 't algemeen goed, over absentie viel weinig te klagen.

CURSUS: CURAÇAO, PIETERMAAI.

Door den hoogen prijs der grove Curaçao-stroohoeden, daalde in het begin van 1907 het aantal leerlingen van dezen Cursus.

De leerlingen konden toen meer verdienen met het maken van grove hoeden, dan met het aanleeren van het fijn-vlechten.

Later nam het aantal leerlingen weer toe. Daar er maar éene onderwijzeres over was, moesten de meer gevorderde leerlingen soms de beginsters helpen.

Eind 1907 bedroeg het aantal leergen 37.

Sedert November kon uit de verkregen kleine winsten op de hoeden het benoodigde vlechtstroo worden gekocht.

De winst beliep op een hoed van f. 4,— vijftig cents en op een hoed f. 7, — vijf en zeventig cents.

De prijzen der hoeden hielden over 't algemeen minder verband met de meerdere of mindere fijnheid, dan wel met den smaak, waarin de hoeden, zoowel om den vorm als anderszins, vielen.

De hoogste prijs werd bedongen voor eenen hoed, die in ± 25 dagen was gemaakt en door den Heer H. J. Henriquez verkocht werd voor f. 25.—

De Leider van den Cursus meent, dat bij 't aanwenden van goed vlechtstroo Curaçao thans kan wedijveren met de beste Columbiaansche, Zuasa hoeden.

CURSUS: BONAIRE.

De Cursus werd gesteund met een subsidie ad f. 300, de andere kosten werden gedragen door den Raad van Politie.

Bijzonderheden omtrent den gang van dezen Cursus werden het Bestuur der Maatschappij tot nog toe niet medegedeeld.

CURSUS: SABA.

Deze Cursus begon medio April 1907 met een meer dan voldoend aantal deelneemsters.

Op voorstel van den Gezaghebber van Saba besloot de Maatschappij den Cursus voorloopig met 6 maanden te verlengen, om, mocht het noodig blijken, daaraan later nogmaals 6 maanden verlenging toe te voegen.

Voor deze verlenging werd met de onderwijzeres tegen eene verminderde toelage gecontracteerd.

De leerlingen van de Cursussen, althans op Curaçao was dit het geval, kregen steeds het volle bedrag van de waarde der hoeden, hier ter plaatse, uitbetaald. Op de prijzen legde de Maatschappij een klein percentage, teneinde te voorzien in sommigs onkosten, als vlechtstroo, enz.

De leerlingen waren steeds zeer tevreden met de gemaakte prijzen.

Aan het Koloniaal- en Schoolmuseum, tevens Permanente Tentoonstelling, alhier, werd eene collectie hoeden afgestaan van diverse kwaliteiten.

Deze hoeden zijn geplaatst in de afd. monsterkamer van het Museum. Naar deze monsters kunnen aldaar hoeden worden besteld tegen de bijvermelde prijzen."

Dammen.

Op Bonaire zijn bij de laatste groote regens den 13 Oct. 4 groote dammen, waarvan 3 op Rincon eerst dit jaar met subsidie van het Gouvernement aangelegd, totaal vernield. De schade daardoor alleen op Onima aangericht, kan veilig op bijna 2000 fl. geschat worden.

Ook op Aruba zijn verschillende groote dammen doorgebroken. Van Curaçao zelf ontvingen wij verschillende berichten. Volgens den een zijn de dammen bij ritsjes *doorgeslagen* en *weggeschoven*, volgens den ander, ontstond er slechts hier en daar een breuk in een paar groote dammen.

De Oorlogsbooten.

Maandag, in den namiddag zijn de *Jacob van Heemskerck* en de *Friesland* weder uitgevaren in de richting van Aruba tot het houden van manoeuvres in volle zee. De *Friesland* viel Donderdagmorgen zeer vroeg weder binnen. De *Heemskerck* heden morgen.

„De Ruyter".

Het pantserschip „De Ruyter", dat 26 October in dienst gesteld wordt om naar West-Indië te vertrekken en van daar naar Oost-Indië vertrekt, is van het type der „Koningin Regentes".

In 1900 op stapel gezet te Rotterdam, bij de Maatschappij voor Scheeps- en Werktuigbouw te Feyenoord, heeft dit schip 5084 ton waterverplaatsing, 22 stukken geschut, 3 torpedo-lanceerinrichtingen, een groote proeftochtvaart van 16.55 mijl en 340 koppen.

De „De Ruyter" keerde Februari jl. uit Oost-Indië terug. Wanneer ook de *Utrecht* in West-Indië zal zijn aangekomen, zullen er in het geheel 5 pantserschepen (3 pantserdekschepen en 2 pantserschepen) bemand met 1700 man aanwezig zijn.

„Utrecht."

Men meldt ons: Nopens het pantserschip „Utrecht", hetwelk bestemd is, om in het laatst van December naar West-Indië te vertrekken, wordt ons van bevoegde zijde geschreven:

De „Utrecht" behoort tot hetzelfde type als de pas naar de West vertrokken „Friesland" en „Gelderland". In 1897 werd dit pantserschip op stapel gezet op 's Rijks werf te Amsterdam. Het heeft 4033 ton waterverplaatsing, 20 stukken geschut, 2 torpedo-lanceerinrichtingen, bovendien heeft het de grootste proeftochtvaart, 19,61 mijl en 324 koppen.

De Tweede Nota.

In allen ernst werd hier verteld, dat op de *Friesland*, welke de Tweede Nota hierheen bracht, een copie van deze Nota gecirculeerd had en alle officieren, tot den jongsten adelborst toe, er kennis van hadden genomen.

Hoe ongerijmd en onwaarschijnlijk het bericht ook op zich zelve was, dat namelijk van een allergewichtigst staatsstuk der Nederlandsche aan de Venezolaansche Regeering, nog vóór dat deze laatste het outvangen had, een copie circuleerde onder de officieren, het werd desniettemin door velen geloofd en weder verder verteld. De officieren waren door hun ambtseed tot geheimhouding verplicht, maar konden alleen mededeelen, dat de Nota volstrekt niet zoetsappig was, maar flink en forsch en een meesterstuk van diplomatie.

Wat bleek nu bij nader onderzoek? Aan boord heeft hetzelfde bericht gecirculeerd, over den inhoud der tweede Nota als in de Nederlandsche bladen voorkwam en door ons verleden week is medegedeeld. Volstrekt niets meer.

Dankbaar maken wij van deze verklaring uit zeer betrouwbare bron gebruik om een der vele dwaze praatjes over de Venezolaansche quaestie uit de wereld te helpen.

Kookt Uw drinkwater.

Vele lieden sukkelen dezer dagen met keelaandoeningen en buikziekte Geen beter middel om daarvan bevrijd te blijven dan steeds gekookt water te drinken.

Niet vergeten.

In Juli ll. is officieel bekend gemaakt, dat met ingang van 1 October uit het gebruik zouden worden genomen de postzegels van 60 cts. en de briefkaarten, enkel en dubbel, van 7½ cts.

Zoo zij nog heel en gaaf zijn, kunnen zij tot 31 October a. s. ten Postkantore worden ingewisseld, hetzij tegen andere postzegels of briefkaarten, hetzij tegen geld.

Sarepta.

De Heeren DE LANNOY & C°. van de *Botica Central* alhier hebben een tweede machine, een SAREPTA, aangeschaft tot het maken van Sodawater. Bij de Sarepta geschiedt alles automatisch: het oppompen van water, het zuiveren daarvan, het tweemaal vermengen, tot verzadigens toe, met koolzuur, en desgewenscht met bijvoeging van limonade-siroop, het vullen en sluiten der flesschen. Volgens een door Prof. EYKMAN ingesteld onderzoek maken de filters der Sarepta het water geheel kiemvrij, en doordat het water in verbinding met het koolzuur wordt gebracht op het oogenblik, dat het in uiterst fijn verdeelden toestand uit de poriën der filterbougies komt, is het in staat het koolzuur zeer sterk in zich op te nemen. Daarna wordt het koolzuurhoudende water in een andere afdeeling der machine gebracht, waar de koolzuurverbinding nog eens krachtig wordt versterkt.

Het op deze wijze vervaardigde mineraalwater is veel sterker koolzuurhoudend dan alle andere producten, behoudt na het uitschenken het koolzuur langer in zich, daar door de algeheele verzadiging het koolzuur niet zoo licht kan ontontsnappen. Na uitgeschonken te zijn, blijft het water langen tijd heerlijk pittig van smaak.

Werkvolk voor Suriname.

Zaterdag werd te Bonaire van Gouvernementswege een oproep bekendgemaakt om 100 werklieden voor bananen-plantages in Suriname. Reeds eenige weken te voren liepen

er dergelijke geruchten en er scheen, althans op Rincon veel ánimo te bestaan om er heen te gaan, te meer dewijl er nu geen gevaar bestond voor malaria, gelijk drie jaar geleden. Het geldt hier niet arbeid aan den spoorweg ver in het binnenland, maar arbeid voor particulieren bij de aanplanting van bananen.

Van de plantages is het bekend, dat zij vrij zijn van malaria.

Maandag gingen van Rincon ongeveer 70 personen naar de Playa, om zich te melden en het contract te teekenen. Want reeds a. s. Zaterdag 24 October zouden zij per K. W. I. M. moeten vertrekken. Toen de voorwaarden van het contract werden bekend gemaakt, bleek echter volstrekt niemand bereid dat contract te teekenen. En naar ons dunkt, met het volste recht. Behalve vrijen overtocht, zouden alleen de flinke, stevige werklui genieten een betaling van f 0,60 daags en andere, minder volwassen of sterk, slechts f 0,40. Van dat dagloon moest ieder zijn eigen voeding bekostigen. Bovendien verplichting tot nachtdiensten. De duur van het contract liep over slechts 6 maanden. Voorschotten werden niet gegeven.

Dit contract maakt een enorm verschil met de vrij wat gunstiger bepalingen voor den arbeid van den Kolonialen Spoorweg. Toen kreeg elk een gulden daags en de voeding bovendien.

Werkelijk, het gebrek en de armoede zijn groot op Rincon, doch wanneer die arbeiders op deze voorwaarden naar Suriname waren vertrokken, zou de ellende nog grooter geworden zijn. Het is zoo goed als zeker, dat zij voor hun persoonlijke behoeften met 60 en 40 cents daags niet zouden rond komen. Iets voor de familiebetrekkingen op Rincon zou er in geen geval van hebben kunnen overschieten. Zoo zouden deze zonder kostwinners, zonder verdiensten, zonder middelen om hun akker te bebouwen, nog meer armoede geleden hebben.

Dat er geen voorschotten zouden gegeven worden, achten wij eveneens verkeerd. De meesten dier werklui, die het geheele jaar door zonder verdiensten zijn geweest, en geregeld honger geleden hebben, zijn niet bij machte geweest iets aan kleeding te besteden. Zonder voorschot zou het hun onmogelijk geweest zijn voor die reis zich voldoende kleeding aan te schaffen. Het is zeker, dat wanneer *met voeding* een dagloon van 75 cts. beloofd was, volstrekt niemand die condities zou geweigerd hebben.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

54 ratten.
712 muizen.

In het geheel werden reeds:

3938 ratten
20007 muizen

angebracht en verbrand.

Verder werden uit woningen, koralen en openliggende gronden 76 karren oude rommel en vuilnis verwijderd en ook door petroleum verbrand door aangehuurde menschen tot werkverschaffing.

In goede richting.

Dinsdag viel de Italiaansche boot *Citta di Torino* hier binnen met verschillende passagiers en daarenboven nog 1386 colli voor hier aan boord. Tot onze groote voldoening zagen wij de groote lichters, waarin de kisten en balen werden afgeladen, uit het Schottegat gesleept door het oude sleepbootje, wat wel eens dienst doet bij het open en dichtdraaien van de Emma-brug.

Woensdag een nieuwe verrassing. De prachtige schoener *Maria* en de brik *Hirondelle* werden ook door den zelfden sleeper uit de haven gebracht tot voorbij de boei. De brug behoefde nu voor beide schepen te zamen, die achter elkander wegvoeren, niet langer dan hoogstens een kwartier open te blijven. Kort daarop zeilde ook de *Galana* uit, voortgetrokken door vier roeiers in een roeiboot. Die hadden, natuurlijk, wat langer werk, want er was in de haven bijna algeheele windstilte.

En wat nu nog het mooiste was; de *Maria* en *Hirondelle* zetten beide koers naar Pto. Colombia, de *Galana* naar San Pedro de Macoris (Santo Domingo.)

Dat gaat in de goede richting. Maracaibo blijft voorloopig nog voor ons gesloten, dus maar nieuwe havens opgezocht. Colombia en Santo Domingo kunnen met voordeel door onze schepen worden aangedaan. Ieder schip bracht nu al zoo wat een tiental passagiers naar de verschillende havens.

Daar is nog veel te weinig verkeer tusschen Colombia, Santo Domingo en Curaçao, dat kan nog heel wat toenemen.

Wij hopen, dat er een drukke vaart daarheen zal worden geopend en onderhouden, ook als de Venezolaansche havens weder voor ons open staan.

Radiografisch Station.

De draadlooze telegrafische verbinding werkt uitstekend; met de *Heemskerck* en de *Gelderland* werden berichten gewisseld.

Deze week werd het station ook ten dienste van het publiek gesteld. De groote stoombooten die van een radiografisch apparaat zijn voorzien kunnen nu reeds in zee alles met de agenten regelen, wat lading en passagiers betreft, zoodat men onmiddelijk aan den arbeid kan gaan, zoodra de boot aan wal ligt.

Naar wij vernemen zoo meldt *De Cur. Courant* van gisteravond, was er eene storing ontstaan in de radiographische verbinding van Curaçao met de schepen, om welke reden H. M. *Friesland* een dag eerder is teruggekeerd dan oorspronkelijk in het voornemen lag.

Het bleek dat er aan het station alhier een klein defect is ontstaan, waarin spoedig voorzien zal kunnen worden.

Het record der draadlooze telegraphie.

Uit San Diego in Californië komt het bericht dat het station voor draadlooze telegraphie, door de Regeering opgericht te Point Loma, in verbinding is geweest met de „Connecticut", het admiraalschip der Stillezuidzee vloot. De „Connecticut" antwoordde op het eerste signaal van het station, en meldde, na wederkeeringe begroeting, dat het zich bevond op 165 gr. W. L. en tusschen 9 gr.—10 gr. N. B., op den weg van Honoloeloe naar Auckland. De afstand, waarover deze merkwaardige correspondentie plaats had, bedraagt 2900 mijlen van den Stillen Oceaan.

Kamer van Koophandel en Nijverheid.

In *De Curaçaosche Courant* van Vrijdag ll. verscheen een lijst van kiezers, gerechtigd om 26 November a. s. drie leden te kiezen voor het Bestuur der Kamer van Koophandel en Nijverheid ter aanvulling van de vacatures A. JESURUN, G. P. DE HASETH Cz en J, S. JOUBERT die aan de beurt van aftreding zijn.

Dit is de eerste maal dat er verkiezing zal zijn voor de nieuw opgerichte Kamer.

Door verschillende personen werd de lijst van kiezers erg klein gevonden.

Men vroeg ons wie er gerechtigd zijn tot kiezen.

Om aan dit verzoek te voldoen drukken wij hier af art. 9 van het desbetreffend Outwerp.

„Om kiezer van leden der Kamer op het eiland Curaçao te zijn, moet men:

1°. drie en twintig jaar oud zijn en gedurende de twee laatste jaren aldaar woonachtig zijn geweest;

2°. aan patent-belasting op den invoer, gedurende het jaar, voorafgaande aan dat, waarin de lijst der kiesgerechtigden wordt opgemaakt, eene som van niet minder dan *honderd en vijftig gulden* aan de koloniale kas hebben betaald; of in de belasting op grondeigendommen, of in eenige personeele belasting voor niet minder dan *vijftig gulden* over het voorafgaande jaar zijn aangeslagen.

De man wordt geacht te betalen den aanslag zijner vrouw in de belastingen, de vader dien zijner minderjarige kinderen wegens de goederen, waarvan hij het vruchtgebruik heeft.

Eene vennootschap onder eene firma brengt zoovele stemmen uit, als zij veelvouden van het minimum betaald heeft, met dien verstande echter, dat zij nimmer meer stemmen kan uitbrengen dan het getal leden, waaruit zij bestaat."

En wat het verkiesbaar zijn betreft, lezen wij in art. 4.

„Om tot lid der Kamer op het eiland Curaçao verkiesbaar of benoembaar te zijn, wordt vereischt, dat men den ouderdom van 25 ja-

ren hebbe bereikt en gedurende de twee laatste jaren op het eiland Curaçao woonachtig zij geweest.

Twee of meer leden derzelfde vennootschap onder eene firma kunnen niet te gelijkertijd leden van de Kamer zijn."

Koloniaal Verslag. Staat J.

Landsgebouwen en Openbare Werken.

De voornaamste in het afgeloopen jaar door het departement van openbare werken verrichte werkzaamheden waren de volgende:

Gebouwen, enz Het secretariegebouw, de bureaux van den administrateur van financiën, het bureau van den directeur van het postkantoor, de officierswoning No. 11 en het woonhuis op Mundo Nobo, ondergingen belangrijke herstellingen.

In de Wilhelminaschool werden maatregelen getroffen om de verlichting der lokalen te verbeteren en in verband hiermede werden de wanden (behalve de werkwanden) in een lichte kleur overgeverfd.

De gewone onderhoudswerken aan de landsgebouwen waren hier en daar door den toestand der gebouwen nogal belangrijk.

De nieuw aangekochte gebouwen op Cas Chiquito, die evenals de daarbij behoorende windmolens in zeer vervallen toestand verkeerden, werden in orde gebracht.

De gebouwen op Klein-Curaçao ondergingen een deugdelijke reparatie. Op Montagne werd een verplaatsbare politiewacht gebouwd. De binnenplaats van de slachtplaats, die die door de branding der zee aanmerkelijke schade had geleden, werd in orde gebracht en de gebouwen werden in een behoorlijken staat gebracht.

Het hospitaal op Mundo Nobo onderging belangrijk herstellingen aan hout- en verfwerken en er werd een nieuwe regeling omtrent het toezicht op die gebouwen gemaakt.

Het gele-koorts-hospitaal onderging belangrijke herstellingen aan de vloeren, aan de regenbakken en aan verdere hout- en verfwerken.

Aan de gebouwen aan de Caracasbaai werden gewoon onderhoudswerkzaamheden verricht. De aldaar in 1906 weggeslagen steiger werd vernieuwd.

Straten en wegen. De straten in het stadsdistrict werden van naambordjes voorzien.

De straten ondergingen belangrijke herstellingen.

Enkele wegen aan de Overzijde, die sinds jaren verwaarloosd waren, werden met gruis en puin opgevuld. Een gedeelte van de Breedestraat werd opnieuw met koraalsteen bestraat evenals enkele gedeelten van de Rifwaterstraat, de Hoogstraat enz

De afwatering van den Roode weg werd verbeterd door het aanbrengen van een afvoerkanaal door het krankzinnigengesticht, terwijl tevens de afwatering van de Hoogstraat zoodadig werd veranderd, dat het regenwater thans grootendeels direct naar de haven loopt.

Van den weg van Scharloo werd een gedeelte, dat telkens bij zware regens uitspoelde, bestraat.

De kaden, die in 1906 belangrijk waren beschadigd door de zware branding die daar in October op stond, werden in orde gebracht.

De wegen in de buitendistricten werden, voor zoover zij door de regens van het voorgaande jaar hadden geleden, hersteld.

De metselwerken en labados in het 4e en 5e district vooral hadden veel geleden, terwijl zulks eveneens het geval was met die in den weg om het Schottegat, den weg nabij Zuurzak en den weg naar Beekenburg.

Buitenland.

De toestand op Haiti.

New-York Herald 28 Sept. 1908.

(Onnoodig te zeggen, dat wij al het volgende laten voor rekening van het blad, waaraan wij het ontleenen.
RED. AM.)

St. Thomas. D. W. I. De toestand in Haiti, is volgens de partij van Firmin, die hier eene nieuwe expeditie tegen President Nord Alexis voorbereidt van dien aard, dat eene revolutie in het land onvermijdelijk is en de volgelingen van Firmin zijn vol vertrouwen op succes, als hunne plannen gereed zijn. Zij zeggen, dat het volk op Haiti honger lijdt en dat alle zaken stil staan, doodgedrukt als ze worden door het tegenwoordig Bestuur.

Het laatste nieuws van Haiti toont, dat de toestand daar op politiek en economisch gebied, wanhopig begint te worden. Sinds de uitgave van het nieuwe vijf dollar billet is de premie gestegen tot 900%, zoodat de Haitiaansche gourde, die eerst 96 dollarcenten waard was, er nu maar 10 waard is. Behalve dat, is er nog een premie van drie procent op de nickelmunt tegenover het papier. De uitvoer, die na de laatste oogsten vrij goed was, bracht eenig goud in de schatkist; maar dat goud is in verkeerde handen gekomen.

Nu zijn er geen uitvoerrechten meer te ontvangen. De invoer staat gelijk met nul. Met het oog op den financieelen toestand zijn alle orders van koopmansgoederen opgezegd. De handel ligt op sterven en menige firma heeft hare betalingen gestaakt.

Geheel de republiek door gaat het volk te gronde, daar de voor het dagelijksch leven meest noodzakelijke dingen boven het bereik zijn zelfs der best betaalde beambten. Rijst wordt verkocht tegen 55 dollarcenten het pond; spek $ 2.70 het pond; gewone waschzeep 55 cent het stuk; olijfolie $ 8 de kwart flesch; lucifers, die men vroeger kocht twee doosjes voor 1 cent, zijn nu 12 cent voor 1 doosje; gewone wijn vroeger $ 1 de gallon, is nu $ 8. Zelfs de gewone tafia vroeger 20 ct. de gallon, is nu $ 1.60. Een paar gewone schoenen kost nu $ 40; een pak kleeren vroeger $ 25 is nu $ 150; een gewone strooihoed is $ 10; flanellen hemden $ 240 het dozijn; kousen $ 60 en boorden $ 30 het dozijn. Beaf kost er $ 1.20 het pond en stokvisch $ 1.40. Brood is $ 1.50 het pond. Zelfs de gewone zoete aardappel of jam is niet voor minder dan 5 ct. te koop. Rooktabak is $ 15 het pond.

Onder zulke omstandigheden is het geen wonder dat het volk sterft van honger in dat rijke land zoo begunstigd door de natuur.

In sommige streken sterven ze bij twintigtallen. Te Jacmel b.v. pikt men er elken dag twee of drie dooden van de straat op. 't Zijn slachtoffers van den honger. De bodem kan niet bewerkt worden om de bevolking van levensmiddelen te voorzien, daar het Gouvernement al de districten door de politie laat afloopen, om elk geschikt man in te lijven in het leger. Deze ongelukkige burgers worden naar de steden gebracht, waar zij zonder eenige soldij onder de wapens gehouden worden. Zij loopen door de straten en loeren op de kans, om iets te bedelen of te stelen.

De watervoorraad in slechten staat.

Erger dan dit alles, is dat het volk niet alleen sterft van honger, maar dat het ook ten prooi is aan dorst. Inderdaad er is in Port-au-Prince geen druppel water te vinden. De waterleiding is defect. Al de pijpen zijn verstopt door ophoping van zand en kiezel in de reservoirs. Sommige personen maken er een zaakje van buiten de stad naar de hoofdbron te gaan om water te halen en dat in de stad te verkoopen voor 10 cent de gallon. De watervoorziening is aan een Syndicaat toevertrouwd, aan welks hoofd staat M. Timocles Lafontant, en aanhoudende klachten worden gehoord over de slechte bediening en over het niet doen der noodzakelijke herstellingen.

Verleden week ging eene menigte arme vrouwen, half gekleed en hongerig, naar het Paleis en riep om den President. Toen hij op het balkon verscheen, schreeuwden zij hem haar lijden toe. ZExcelentie antwoordde, dat hij haar niet helpen kon. Hij zegde, dat al het lijden van het volk werd veroorzaakt door de blanken, die de premie op het geld en den prijs der goederen omhoog drijven; aldus trachtte hij het onwetende volk op te zetten tegen de kooplieden en bankiers, die meest allen vreemdelingen zijn.

Iedere onderneming neigt ten ondergang onder dit bestuur. De telefoondienst is onderbroken. Het Gouvernement is $ 90.000 schuldig aan de telefoonmaatschappij. Op een verzoek van de Maatschappij om $ 25000 ten einde den dienst te kunnen voortzetten werd door het Gouvernement geen acht geslagen. Zoo heeft Port-au-Prince de hoofdstad der republiek, nu geen telefoondienst meer, een groot deel der stad ligt nog in asch en geheel de republiek holt naar den afgrond.

De politieke toestand is nog erger. Te midden van al die ellende, honger en dood wordt M. Nord Alexis woest. Hij is bang voor de kreten van zoovele daklooze en uitgehongerde weduwen. Hij is bang en steekt toch geen vinger uit, om den toestand te verbeteren, veel minder denkt hij er aan, het bestuur neer te leggen. Zijn raadgevers zijn insgelijks bang, zij hebben hun zakken vol en raden hem aan om af te treden; maar hij weigert dien raad te volgen, zeggend, dat hij alleen wil blijven tot het laatst en dat, als hij wordt gedwongen zich over te geven, hij het paleis in de lucht zal laten springen. Hij gaat altijd met een geladen revolver, zoo denkt hij ten minste; M. Gabriel de neef van den President, heeft echter onder het duitje van ZExc. al de patronen eruit genomen; maar de President denkt nog altijd, dat zijn revolver zwaar geladen is.

Men vreest een verborgen mijn.

M. Carteron, de fransche gezant, maakte onlangs bij gelegenheid van eene receptie in de fransche legatie M. Louis Borno, den Haitiaansche Staatssecretaris opmerkzaam op de ontzaglijke hoeveelheid buskruit en patronen, opgestapeld in het paleis, een houten gebouw, en meende, dat zulks een wezenlijk gevaar voor de omgeving opleverde. Daar de fransche legatie in de nabijheid ligt, deed hij het voorstel zoo gevaarlijke ontplofbare stoffen te verwijderen. M. Borno gaf M. Carteron gelijk en verzocht hem zijn verzoek op schrift te zetten, zoodat hij het kon mededeelen aan den president. Mr. Carteron deed zulks, maar toen de president het stuk zag, riep hij woedend uit: „Zit die blanke mij weer achterna? Zeg hem, dat, als hij daar niet mee ophoudt, dan zal ik hem laten oppakken en hem ergens neerzetten, waar hij het erg benauwd en heet zal hebben."

Verleden maand veroordeelde een quasi-gerechtshof een politieken gevangene ter dood en hij zou doodgeschoten zijn, als niet de vertegenwoordiger van een vreemde mogendheid ware tusschenbeide gekomen. De grondwet toch van Haiti schrijft voor, dat de doodstraf voor politieke misdrijven is afgeschaft en geen rechtbank heeft macht zulk een straf uit te spreken. Maar met zulke kleinigheden licht men gemakkelijk de hand.

President Nord Alexis is bang voor Generaal Firmin. In een circulaire aan zijne bevelhebbers, zegde hij, dat Gral. Firmin op komst was, en dat hij hen onverwachts zal overvallen. Hij bedreigt iedereen dood te schieten, die zich bij verrassing zal laten gevangen nemen. Deze bevelhebbers wel wetend, dat zij tegen de overgroote meerderheid van het volk niets kunnen, en om te ontkomen aan den dood door de handen van den president, doen hun best zich bij voorbaat aan te sluiten bij de veldwinnende partij.

Sommigen, die zich het meest gecompromitteerd hebben, verzekeren zich bij voorbaat de bescherming van een buitenlandsch consulaat voor de ure van gevaar. De Consuls, die in de provincies wonen weigeren dit echter en zeggen: „Wij hebben niet „meer het recht u te ontvangen. „Uw president heeft aan de consulaten het recht van toevlucht ontnomen en gij kunt alleen naar het „gezantschap gaan." Daar al de gezantschappen in de hoofdstad zijn, zijn de provinciale gouverneurs in de ure van gevaar, overgeleverd aan de willekeur der opstandelingen.

Daarom, in plaats van de bevolking tegen zich in te nemen, zooals hun van hooger hand gelast wordt, doen zij hun best, om zich met het volk te vereenigen en zich zoo de bescherming te verzekeren, die hun door de consuls en President Nord Alexis geweigerd wordt. Deze laatste is zoo slim geweest, het recht van asyl te behouden voor de gezantschappen, omdat, als de nood aan den man komt, hij zelf een plaatsje hebbe, om veilig te schuilen.

Beambten tot vluchten gereed.

Deze toestand heeft groote opschudding bij het Gouvernement veroorzaakt. Verschillende beambten trekken haastig weg uit het land, alvorens de storm uitbreekt. De heer S. Archer, President van den Senaat, kwam op St. Thomas aan den 19 jl. op reis naar Frankrijk, waar zijne familie hem reeds wacht. Hij wilde zijne reis niet uitstellen tot de lente, omdat hij niet weet, wat dezen winter gebeuren kan. De toestand is zoo gespannen, dat elk oogenblik de storm kan losbreken. M. C. Gabriel, de neef van den President, is nu in Cap Haitien, waarheen hij zich begaf, om sommige particuliere zaken van den President te regelen, ten einde gereed te zijn tot vertrek bij het eerste teeken van onraad.— M. Marcellin, de Minister van Financien, heeft een verlof van zes maanden aangevraagd, voor een reis naar Europa, maar dat is geweigerd. Mevr. Nord Alexis, die de trouwste en meest invloedrijke raadgeefster van den President is, is ziek door de kwelling, die de toestand haar veroorzaakt en haar dokter heeft weinig hoop, haar te behouden.

Om de volgelingen van Gral. Firmin te ontmoedigen, liet de President onlangs het gerucht verspreiden, dat Gral. Firmin in St. Thomas overleden was. Hij verzond een zwartgeranden rouwbrief, waarin hij het overlijden van Grl. Firmin aan de bevolking bekend maakte, en een exemplaar van dien brief werd aan de deur van elk openbaar gebouw bevestigd. Maar alles was te vergeefs. Den volgenden morgen werd naast den zwartgeranden rouwbrief een andere brief bevestigd, waarin het nieuws door de Firministen ten sterkste werd ontkend. Verschillende burgers, verdacht van deze tegenspraak geschreven te hebben, werden gearresteerd en zuchten nu in de gevangenis.

Advertentien.

Bekendmaking.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1sten **Maart 1907** t/m **31n Augustus 1907** onder

No. 1083 X t/m No. 8394 X

zal plaats hebben op DONDERDAG den 29sten October a. s. en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao, den 16den. October 1908.

De Voorzitter.
A. JESURUN.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1908.	Marcb.		Zulia		Marcb.	
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 3	Oct. 10	Oct. 17	Oct. 24	Oct. 31	Nov. 7
Komt aan te LA GUAIRA	10	18	24	Nov. 1	Nov. 7	15
Vertrekt van „	12	19	26	2	9	16
Komt aan te PTO. CABELLO		20		3		17
Vertrekt van „		20		3		17
Komt aan te CURAÇAO	13	21	27	4	10	18
Vertrekt van „	13	21	27	4	10	18
Komt aan te MARACAIBO	14	22	28	5	11	19
Vertrekt van „	17	25	31	8	14	22
Komt aan te CURAÇAO	17	26	Nov. 1	9	15	23
Vertrekt van „	18	26	1	9	15	23
Doet PTO. CABELLO aan		27		10		24
Doet LAGUAIRA aan	19		2		16	
Komt aan te NEW-YORK	26	Nov. 4	9	18	23	Nov. 2

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO